

Service de lutte contre la pauvreté,
la précarité et l'exclusion sociale
Steunpunt tot bestrijding van armoede,
bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting
Dienst zur Bekämpfung von Armut,
Prekären Lebensumständen und
Sozialer Ausgrenzung

24/05/2022 - Thematiek

Het Re-InVEST.be onderzoek : sociale investeringen als een manier om armoede te bestrijden

Het Steunpunt tot bestrijding van armoede is partner in het [Re-InVEST.be](#) onderzoek, dat wordt gefinancierd door Federaal Wetenschapsbeleid (BELSPO) en samen met [HIVA](#) (KULeuven) en [CRIDIS](#) (UCL) wordt uitgevoerd. Re-InVEST.be is een Belgische voortzetting van [Re-InVEST.eu](#), het onderzoeksproject dat van 2015-2019 vergelijkbare vragen onderzocht op Europees niveau. Re-InVEST.be bouwt verder op het theoretisch model dat in het Europese onderzoek werd ontwikkeld, eveneens vanuit een participatieve aanpak, waarbij ook kwetsbare groepen en andere actoren betrokken worden, om zo kwantitatieve en kwalitatieve kennis te kruisen. Re-InVEST.be loopt van 2020-2024.

De bedoeling van dit onderzoek is ten eerste om wetenschappelijk na te gaan of een aanpak van armoedebestrijding in de vorm van sociale investeringen loont: investeren in personen en gezinnen op verschillende levensdomeinen. Concreet wordt vooral het verband tussen investeringen in sociale bescherming, huisvesting en gezondheid onderzocht en de gevolgen ervan voor de toegankelijkheid en effectiviteit van rechten. Daarnaast is er ook de maatschappelijke doelstelling om binnen de publieke opinie meer draagvlak te vinden voor een meer ambitieus en effectief armoedebeleid. Tenslotte zal Re-InVEST.be concrete beleidsvoorstellen formuleren op basis van de onderzoeksresultaten.

Welke rol speelt het Steunpunt tot bestrijding van armoede in het Re-InVEST.be onderzoek?

Elke onderzoekspartner werkt vanuit een eigen perspectief en rol mee aan het onderzoek. HIVA hanteert een socio-economisch perspectief en zal vooral een kwantitatieve analyse maken door grote, bestaande datasets met elkaar te verbinden en zo effecten van het gevoerde beleid op middellange en lange termijn in kaart brengen. CRIDIS analyseert vanuit een socio-juridisch perspectief of en hoe mensenrechten kunnen leiden tot het verbeteren van de mogelijkheden die mensen hebben om uit een precaire situatie te raken.

Het Steunpunt tot bestrijding van armoede vertrekt vanuit de dialoogmethode die ook wordt gebruikt om tot de tweejaarlijkse Verslagen te komen. Deze socio-constructivistische benadering is een leerproces op basis van ervaringskennis van mensen in armoede, praktijkkennis van verschillende beroepsgroepen en wetenschappelijke kennis van onderzoekers, die op regelmatige en structurele manier met elkaar in overleg gaan onder begeleiding van het Steunpunt.

In Re-InVEST.be wordt deze rol op verschillende manieren ingevuld. Ten eerste worden, vanuit bestaand materiaal, inzichten aangeleverd rond sociale bescherming, huisvesting en gezondheid op basis van de overlegwerkzaamheden binnen het Steunpunt van de voorbije jaren. Deze kwamen tot stand via de dialoogmethode, zijn ingebed in de ervaring van mensen in armoede en resulteren uit de uitwisseling van kennis tussen verschillende actoren in de strijd tegen armoede. We geven deze inzichten mee aan onze onderzoekspartners.

Ten tweede brengt het Steunpunt de gegevens en kennis die door de onderzoekspartners verzameld wordt in overleg met mensen in armoede en hun verenigingen én verschillende andere actoren in de strijd tegen armoede. Daartoe werd een aparte overleggroep opgericht, die al vijf keer samenkwam en zich ondertussen over de drie thema's heeft gebogen.

Binnen het thema gezondheid zal bijzondere aandacht besteed worden aan mentale gezondheid, een onderwerp dat tot nu toe nog niet uitgebreid door het Steunpunt werd behandeld. Om de overleggroep te voeden, werden in het voorjaar van 2022 interviews gehouden bij negen verenigingen waar armen het woord nemen uit Wallonië, Brussel en Vlaanderen.

Voor elk thema zullen de onderzoekspartners in de loop van het project papers publiceren. Het Steunpunt verzamelt voor elk thema in een eerste paper het bestaande materiaal, wat al gebeurde voor het thema [sociale bescherming](#) en voor [wonen](#). De activiteiten van de overleggroep zullen in een tweede, aparte dialoogpaper worden beschreven. Tenslotte wordt per thema ook een derde, overzichtspaper voorzien waarin de onderzoeksresultaten van de drie onderzoekspartners worden verzameld en geïntegreerd. Alle papers die in de loop van het onderzoeksproject worden opgemaakt, zijn terug te vinden op de [Re-InVEST.be-website](#).

Armoede is vaak meer dan een gebrek aan middelen

De benadering van armoede in het Re-inVEST.be onderzoek is geïnspireerd op het werk van de econoom en filosoof Amartya Sen over sociale rechtvaardigheid.

Zo wordt het multidimensionele karakter van armoede benadrukt. In een situatie van armoede verkeren is vaak meer dan een gebrek aan middelen. Het is volgens Sen eerder een kwestie van concrete levenssituaties waarin ten minste drie verschillende tekorten worden gecombineerd. Het eerste gebrek ligt op het gebied van middelen, die financieel, materieel, relationeel, cultureel, enzovoort kunnen zijn. Een tweede tekortkoming heeft betrekking op wat Amartya Sen 'conversiefactoren' noemt, namelijk alle factoren die mensen in staat stellen om de middelen waarover zij beschikken om te zetten in kansen om hun grondrechten daadwerkelijk te verwezenlijken en hun leven ten volle te leven. Deze 'conversiefactoren' kunnen de vorm aannemen van publieke diensten, infrastructuur, sociale steun, wetgeving, organisaties zoals verenigingen, enzovoort. Het derde gebrek is de mate van autonomie en keuzevrijheid die mensen die in armoede leven hebben met betrekking tot de verschillende domeinen van hun leven (huisvesting, gezondheid, gezinsleven, werk, enzovoort).

In deze opvatting van armoede, die erop gericht is aspecten van rechtvaardigheid en vrijheid te combineren, is het idee dat mensen in armoede vaak een gebrek hebben aan verschillende

soorten middelen, maar ook aan kansen en concrete steun om die voor hen toegankelijk te maken. Deze steun moet hen in staat stellen ten minste een leven te leiden dat als menswaardig kan worden beschouwd, maar meer nog, zoveel mogelijk te leven volgens hun eigen verwachtingen en keuzes.

Armoede bestrijden met beleid gericht op sociale investeringen

Dit armoedebegrip gaat hand in hand met het bevorderen van een sociale-investeringsaanpak van het overheidsoptreden, wat het Re-InVEST.be-project meer onder de aandacht van het publieke debat en het beleid wil brengen.

In een sociale investeringsbenadering is de hoofdgedachte dat overheidsmaatregelen ter bestrijding van armoede niet alleen gericht moeten zijn op het vergroten van de middelen van individuen en huishoudens, maar ook op het bieden van de nodige kansen en ondersteuning aan mensen in armoede, zodat zij hun middelen kunnen omzetten in reële mogelijkheden om een waardig leven te leiden naar de volle omvang van hun mogelijkheden. Deze benadering benadrukt ook de noodzaak om een structureel beleid te ontwikkelen dat gericht is op de lange termijn.

Concreet kan een sociaal investeringsbeleid precare groepen op verschillende manieren bereiken: door te investeren in (materiële en immateriële) middelen, door financiële middelen rechtstreeks aan mensen/huishoudens over te maken, door hun rechten te versterken via de ontwikkeling en wijziging van wetgeving, of, indirect, door intermediaire organisaties (verenigingen, ondernemingen, enzovoort) die in contact staan met mensen in armoede te versterken.

Op lange termijn wil het Re-InVEST.be-project ook beleidsaanbevelingen voorstellen die zich inschrijven in een dergelijke sociale investeringsaanpak in de strijd tegen armoede.

Als u geïnteresseerd bent om deel te nemen aan het overlegproces in het kader van het Re-InVEST.be-project, kunt u ons dat zeker laten weten!

Voor deze of andere vragen of reacties kunt u terecht bij de medewerkers van het [Steunpunt tot bestrijding van armoede](#) die bij dit project betrokken zijn:

Veerle.stroobants@cntr.be

David.devaal@cntr.be

Henk.vanhootegeem@cntr.be